

N:o 10.

Af Herr **J. Mankell**, om införande af värnskatt för de från krigstjensten befriade.

I flera länder, hvaribland Frankrike, Österrike-Ungarn, Italien och Schweitz, utgår för närvarande en särskild värnskatt för alla, som af en eller annan orsak måst fritagas från krigstjensten.

Ingenting synes heller mera berättigadt, än att de, som befrias icke allenast från den mödosamma krigsutbildningen i fred, utan äfven till största delen från krigsfaran, hvilken för sådane blott mycket sällan kan hota i landstormen, sålunda bidraga till försvaret, att de under värnpligtsåren till dess bekostande betala en särskild skatt efter förmågan.

Rättvisan af denna förpligtelse har äfven föranledt, att värnskatten hos oss förut flere gånger varit ifrågasatt, äfvensom nu senast af både enskilde motionärer och af de komiterade, som utsetts till granskning af det inom generalstaben utarbetade förslag till ny härordning.

De sistnämnde hafva i § 8 af sitt förslag till värnpligtslag föreslagit, att den, som frikallas från värnpligten eller får uppskof med inskrifningen, skall för hvarje år, hvarunder han sålunda undgår att tillhöra *beväringen*, erlägga värnskatt, äfvensom att från skyldighet att erlägga skatten skola undantagas de, som åtnjuta fattigunderstöd, samt de, hvilka, enligt vederbörande kommunalstyrelses intyg, böra för fattigdom eller sjuklighet från afgiften befrias.

Angående värnskattens belopp, dess påförande, användande och redovisning hafva komiterade hänvisat till det, som särskildt i laga ordning kan blifva stadgadt. Derjemte hafva de, såsom ungefärligt belopp för dess storlek, antydt medelbeloppet af hvad i nyssnämnda länder blifvit påfördt eller omkring 1,400,000 kronor.

Inom Riksdagen har blifvit påyrkadt, att värnskatten skall utgå i förhållande till bevillningen samt progressivt i afseende på de högre beloppen.

Äfven om man fullt ut lemnar erkännande åt sistnämnda fordrans berättigande, synes densamma för ögonblicket näppeligen kunna villfaras, då för närvarande intet af Riksdagen godkändt förslag till bevillningens progressivitet förefinnes, långt mindre någon giltig, redan tillämpad norm för densamma, hvadan man för dess bestämmande torde böra afvakta en närmare utredning, såsom jag i min motion om tilläggsbevillning jemte progressiv tillämpning af, bevillningen föreslagit. Deremot har degressiva beskattningen i vår nu gällande bevillningsstadga i så vidsträckt mån blifvit beaktad, att densamma med skäl synes kunna läggas till grund för befrielsen från eller minskningen af värnskatten, särdeles om man ihågkommer, att de obemedlade i alla fall jemförelsevis hårdt tryckas genom förbrukningsskatter och personliga afgifter. Min åsigt är således, att befrielse från värnskatten icke allenast bör ega rum i den ringare mån, komiterade föreslagit, utan äfven enligt nu gällande bevillningsstadgas föreskrifter, hvarvid måhända i en snar framtid kan iakttagas den ytterligare befrielse, som af herr finansministern blifvit antydd i afseende på den särskilda inkomstskatten.

Antager man, att värnskatten bör utgå i samma förhållande som bevillningen enligt gällande bevillningsstadgas föreskrifter, således efter uppskattad inkomst med bevillningsafdrag, återstår att bestämma, i hvilket förhållande den bör ställas till bevillningen för att ungefärligen nå den af komiterade antydda siffran af 1,400,000 kronor.

Med afseende härå må först erinras, att enligt komiterades beräkning af 41,000 värnpligtige, som årligen uppnå värnpligtsåldern, mellan 10 och 15 tusen af en eller annan orsak kasseras eller eljest afgå. Detta vill säga årligen omkring en tredjedel, hvilken skulle vara skyldig att erlägga värnskatten. Kunde värnskatten affordras alla, som under hela lifvet tillhöra denna tredjedel, så skulle den utgöras af ungefär en tredjedel af den nu för inkomst och fast egendom utgående bevillningen, således uppgå till jemnt 1,400,000 kronor af de 4,200,000, till hvilken bevillningen för år 1883 blifvit beräknad. Men nu är blott ifrågasatt, att den skall utgå af de tolf blifvande beväringssklasserna, hvadan bevillningen för alla äldre åldersklasser afgår. Härigenom torde, om man äfven antager betydlig minskning af de äldre åldersklassernas styrka, minst hälften af de 1,400,000 kronorna afgå, och värnskatten

således blott komma att utgöra högst 700,000 kronor, kan hända ännu mindre.

Så ringa detta belopp än må synas, torde man dock till en början, och till dess man vunnit erfarenhet genom tillämpningen, böra stanna dervid. Så fort utredningen om bevillingens progressivitet blifvit fulländad och grunden därför bestämd, synes beloppet i förhållande dertill böra ökas. Och vill man sedermera bestämma, att värnskatten skall utgå under de tjugu år, till hvilka värnpligten kan komma att utsträckas, hvilket för sig ingalunda saknar fog, då krigsfaran i landstormen är ringa och befrielse från krigsutbildningen i alla fall utgör en betydande lättnad, så ökas värnskattens totalbelopp derigenom ytterligare.

Med åberopande i öfrigt af den motivering, som förefinnes i min motion om progressiv arfsskatt, särdeles hvad beträffar maltskattens förkastande, får jag vördsamt föreslå:

att Riksdagen, för händelse det nu framlagda förslaget till landförsvarets ordnande skulle bifallas, måtte besluta,

att en värnskatt skall erläggas af de värnpligtige, som befrias från fredsutbildningen och krigstjensten, under de tolf år de tillhöra beväringen, att utgå efter de grunder och till de belopp, som äro gällande i afseende på bevillning af inkomst.

Skulle Riksdagen ej anse sig böra godkänna detta förslag, såsom det föreligger, ber jag alternativt få föreslå, att den måste besluta en skrifvelse att Kongl. Maj:t, om möjligt till nästkommande Riksdag, täcktes låta utarbета och framlägga ett förslag till värnskatt på ungefärligen samma grunder, som här äro angifna.

Om remiss till vederbörligt utskott anhålles.

Stockholm den 24 oktober 1892.

J. Mankell.